

rată de un colectiv de la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Industria Electrotehnică.

Lector universitar Ada Petrescu a susținut o comunicare ce a suscitat un interes deosebit în rândul participanților: *Dreptul de proprietate industrială ca obiect de studiu în instituțiile de învățământ superior, la 100 de ani de la încheierea Convenției de la Paris.*

Studiile și comunicările prezentate au fost însoțite de discuții și apre-

rieri asupra strădaniilor depuse de autori pentru a marca, prin lucrările susținute, evenimentul comemorat, preocupările și eforturile depuse de către cercetarea științifică românească de a fi prezentă la opera de ridicare a României pe o treaptă superioară de dezvoltare.

Toate comunicările prezentate vor fi publicat în Buletinul OSIM nr. 3/1983.

SILVIA POPOVICI

Sesiunea „90 de ani de la crearea Partidului Social Democrat al muncitorilor din România”

Desfășurată în ziua de 28 martie a.c., sesiunea de comunicări organizată de Direcția generală a Arhivelor Statului cu ocazia aniversării a 90 de ani de la crearea PSDMR a debutat cu un cuvânt introductiv rostit de dr. Vasilie Arimia, care a subliniat semnificația și importanța evenimentului omagiat.

În prima comunicare, *Cercurile socialiste — etapă importantă în procesul de făurire a partidului politic al clasei muncitoare*, autorul, Marin Florescu a creionat în pagini sugestive evoluția și afirmarea tot mai pregnantă a clasei muncitoare române în arena luptelor sociale și politice.

În împrejurări tot mai favorabile, la numai patru ani de la crearea Internaționalei I-a, în octombrie 1868, la Timișoara lua ființă „Asociația generală a muncitorilor”, care coordona și organizațiile din Arad, Reșița și Oravița. Contemporane Comunei din Paris și direct influențate de aceasta, mai ales în perioada imediat următoare, au apărut primele cercuri socialiste cu caracter secret în București, Iași, Galați, Ploiești, Brăila etc.

Autorul scoate în evidență intensa activitate ideologică desfășurată de cercurile socialiste, având în frunte intelectuali de seamă, teoreticieni cum au fost Eugen Lupu, V. Gh. Manicea, C. I. Istrate, Alexandru Spiroiu, Paul Scorțeanu, cărora mai târziu li s-au alăturat Nicolae Codreanu, Zamfir Arbore-Ralli, Titus Dunca, Constantin Dobrogeanu-Gherea, dr. Nicolae Russel, frații Ioan și Gheorghe Nădejde, Sofia Nădejde, Constantin Mille, Anton Balcașea, Emil Frunzescu și mulți alți. După 1875, între socialiștii revo-

luționari din România s-a desfășurat un larg schimb de păreri în vederea conturării obiectivelor programatice ale mișcării. Din studiul schițelor de program elaborate în anul 1880 („Credoa Socialiștilor români” și „Un studiu psihiatric urmat de câteva comentarii asupra ideilor sănătoase”), dar mai ales al primului program marxist al cercurilor socialiste, „Ce vor socialiștii români”, redactat de Constantin Dobrogeanu-Gherea în anii 1885—1886, referentul a reținut concluzia clar exprimată potrivit căreia „nedreptatea socială va fi înlăturată numai prin sechestrarea instrumentelor mari de producție și trecerea lor în proprietatea colectivă a societăților de muncitori”. Totodată se definea pentru prima oară rolul istoric al proletariatului în lichidarea pe cale revoluționară a modului de producție capitalist și înstaurarea societății socialiste.

Dr. Vasile Niculae, în studiul 1893 — *moment de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea luptei revoluționare, patriotice a poporului nostru, în ascensiunea istoriei românești*, a reliefat pe baza rezultatelor unor cercetări de ultimă oră, faptul că, istoricul congres din 1893 a fost temeinic pregătit și s-a derulat conform unor norme organizatorice bine definite. Documentele sale fundamentale — în primul rând programul partidului — au fost larg dezbătute, în perioada decembrie 1892 — martie 1893, în organizațiile muncitorești, iar delegații au fost aleși din rândul celor mai devotați militanți socialiști (majoritatea fiind muncitori).

S-a arătat, de asemenea, că primul președinte al congresului din 1893 a fost țărănul socialist Gheorghe Petro-

vici, ca o mărturie în plus a atașamentului țărănimii la ideile socialismului științific, dar și a prețuirii pe care mișcarea revoluționară din România o manifesta față de truditonii ogoarelor.

Referitor la programul partidului, autorul a evidențiat caracterul său profund marxist aplicat creator la realitățile românești ale timpului. Datorită acestui fapt, partidul și-a spus cuvântul față de problemele fundamentale ale dezvoltării României moderne și a preconizat soluții revoluționare în vederea transformării socialiste a societății românești.

În comunicarea P.C.R. — *rezultat al continuării activității PSDMR*, dr. Ion Iacoș a subliniat faptul că, din 1893, partidul clasei muncitoare din România a cunoscut o dezvoltare continuă, afirmându-se ca cea mai înaintată forță politică din societatea românească, iar în raport cu evoluția mișcării muncitorești și a situației social-politice și economice a României, a adoptat programe succesive și denumiri diferite, corespunzătoare fiecărei etape, determinate de ansamblul factorilor economici, sociali, politici și culturali, de raportul de forțe dintre clase, de gradul de conștiință a proletariatului și de implicarea sa în problematica fundamentală a dezvoltării României. A fost marcată, ca o trăsătură caracteristică a acestui partid, *unitatea* manifestată pe plan organizatoric, politic și ideologic atât în respingerea oricăror încercări de fărimătare sau scizionare a rîndurilor muncitorești, cât și în depășirea unor dificultăți ivite în propriile rînduri sau rezultate din confruntarea cu burghazia („criza” de conducere din 1899, primul război mondial, greva generală din 1920 ș.a.). Raportul strins dintre partid și sindicate a făcut imposibilă pătrunderea anarho-sindicalismului, a neutralismului sau a altor curente în mișcarea muncitorească din România. Unitatea muncitorească a stat la baza dezbaterilor politico-ideologice care au pregătit marele Congres din mai 1921 și au condus la făurirea Partidului Comunist Român, partid unic al clasei muncitoare.

În încheiere, autorul a citat sublinierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu : „crearea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România marchează adevăratele începuturi ale Partidului Comunist care a ridicat la noi cote valorice întreaga moștenire progresistă, revoluționară a înaintașilor”.

Maria Pîrvulescu, în lucrarea *Caracterul dezvoltării mișcării comuniste românești în perioada interbelică reflectat în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu*, s-a referit la scrierile secretarului general al partidului, care se constituie într-o impresionantă mărturie a momentelor fundamentale ale perioadei dintre cele două războaie mondiale, zugrăvind-o în toată amploarea și complexitatea sa. În acest răstimp Partidul Comunist s-a aflat mereu în fruntea marilor bătălii pentru asigurarea dezvoltării României în deplin consens cu aspirațiile întregului popor, a tuturor forțelor înaintate, pentru dreptate socială și independență națională, pentru progres și civilizație.

În continuare autoarea a punctat coordonatele principale ale activității partidului : întărirea sa din punct de vedere organizatoric și definirea liniei politice generale ; întărirea legăturilor cu masele ; creșterea influenței sale în rîndurile clasei muncitoare, țărănimii, tineretului, intelectualității, femeilor și oamenilor muncii de toate naționalitățile ; organizarea rezistenței față de dictatura antonesciană și Germania nazistă.

Ultima comunicare din programul sesiunii, *Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu și experiența românească în domeniul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, împlinirea dezideratelor vitale ale făuritorilor partidului clasei muncitoare din România*, a fost prezentată de dr. Gheorghe I. Ioniță, care a insistat în mod deosebit asupra perioadei istorice inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., cînd la conducerea partidului și statului a venit tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest sens, a fost relevată remarcabila contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu la fundamentarea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată și de înaintare a României spre comunism — împlinire a visului de aur al atîtor generații de luptători pentru socialism pe pămîntul României.

În final, autorul a insistat asupra locului și rolului partidului comunist în societatea românească de astăzi. Partidul Comunist Român nu mai este exponentul unei singure clase, deși prin concepția socială, ideologică și spirit rămîne muncitoresc. El acționează în strînsă alianță cu țărăimea și celelalte categorii sociale, fiind emanația națiunii socialiste, purtătorul de cuvînt al intereselor ei generale.